

ЗЛОЧИН У СИЈЕКОВЦУ – ОПШТИНА БОСАНСКИ БРОД 26.03.1992. ГОДИНЕ

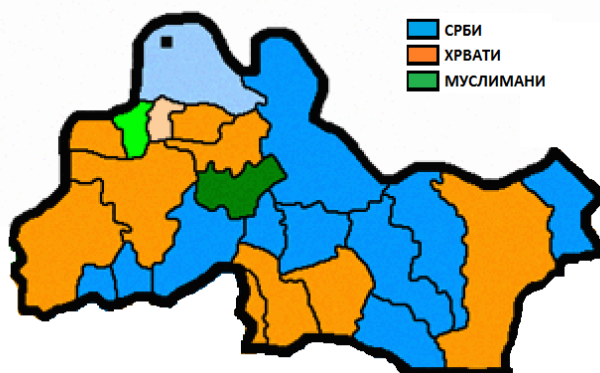
ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ И ЕТНИЧКИ САСТАВ СТАНОВНИШТВА БОСАНСКОГ БРОДА

Општина Босански Брод се налази у сјеверном дјелу Босне и Херцеговине¹. Граничи се са општинама Оџак, Дервента и Модрича те је ријеком Савом одвојена од Хрватске. Површина општине износи 230,06 km². Општина је била састављена од 12 мјесних заједница: Бродско Поље, Брусница Велика, Центар, Колибе Горње, Кораће, Лијешће, Махала - Скеле, Ново Село, Рит, Сијековац, Тулек, Винска. У овим мјесним заједницама су се налазила сљедећа насељена мјеста: Босански Брод, Брусница Мала, Брусница Велика, Доња Барица, Доња Мочила, Доња Врела, Доње Колибе, Доњи Клакар, Горња Барица, Горња Мочила, Горња Врела, Горње Колибе, Горњи Клакар, Грк, Кораће, Кричаново, Крушчик, Лијешће, Ново Село, Сијековац, Унка,

Географски положај општине Босански Брод

Према резултатима пописа из 1991. године у Босанском Броду је живјело укупно 34.138 становника, националну структуру су чинили: Срби 11.389 (33,4%), Хрвати 13.993 (41,0%), муслимани 4.088 (12%), Југословени 3.664 (10,7%), остали и непознато 1.004 (2,9%).²

Резултати пописа становништва 1991. године

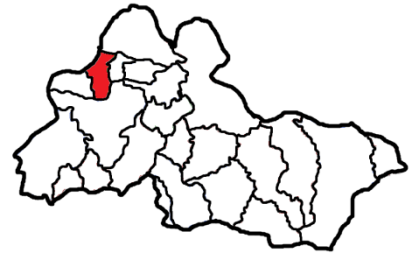
Срби су чинили већину у 11 насеља, Хрвати у десет и муслимани у два насеља. Према резултатима пописа из 2013. године у Броду живи укупно 16.619 становника, националну структуру чине Срби 11.477 (69,1%), Хрвати 3.287 (19,8 %), Бошњаци 1.509 (9,1%), остали и непознато 346 (2,1%).³ Срби чине већину у 17 насеља, Хрвати у четири и Бошњаци у једном насељу.

¹ Подаци се односе на 1991. годину.

² <http://www.statistika.ba/>

³ <http://www.statistika.ba/>

Сијековац је мјесто које се налази у Босанском Броду⁴. Укупна површина насеља износи 3,95 km². Према попису становништва из 1991. године у Сијековцу је живјело 1.551 становника, националну структуру су чинили: Срби 308 (19,9%), Хрвати 368 (23,7%), муслимани 590 (38,0%), Југословени 241 (15,5%) и остали и непознато 44 (2,8%). Према попису становништва из 2013. године у Сијековцу живи 497 становника, националну структуру чине: Срби 318 (64,0%), Хрвати 30 (6,0%), Бошњаци 135 (27,2%) и остали и непознато 14 (2,8%).⁵

Географски положај Сијековца

ОПИС ДОГАЂАЈА

Почетком ратних дејстава на подручју општине Босански Брод може се сматрати 3. март 1992. године, када су јединице ЗНГ и 108. бригаде Хрватске војске из Славонског Брода форсирањем ријеке Саве у рејону мјеста Сијековац, као и користећи скелски прелаз у Кораћу, прешле на територију општине Босански Брод, тако да је наведеног дана од стране поменутих војних формација, као и војних и паравојних формација на подручју општине Босански Брод, остварен план преузимања контроле и власти на цјелокупном подручју општине Босански Брод.⁶

У ужем и ширем рејону насељеног мјеста Сијековац 26. марта 1992. године у планирано изведеној акцији јединице Хрватске војске, добровољци из Хрватске и припадници других јединица употребом ватреног оружја убили су девет цивила и немоћних лица српске националности из породица Зечевић, Милошевић, Радановић и Трифуновић. Жртве су ликвидирание ватреним оружјем док су лежала лицем окренута према земљи, а све жртве су били цивили који нису пружали било какав вербални или физички отпор. Након убистава, село је опљачкано и запаљено је око 50 српских кућа, док је преостало српско становништво противправно затворено у просторију основне школе у Сијековцу гдје је било изложено психичком малтретирању и пријетњама. У вријеме и након догађаја у Сијековцу војне и паравојне формације вршиле су етничко чишћење и у другим српским мјестима, при чему су цивили српске националности убијани, а жене и дјевојке су биле изложене сексуалном злостављању.⁷

Војна акција против цивилног становништва изведена је око 16 часова, а извеле су је јединице Хрватске војске, ЗНГ-а и паравојне формације ХОС-а. Из подрума кућа у власништву породица Зечевић и Бачић које су се налазиле у тзв. „тракторској улици“ изведени су цивили, међу којима је било и старијих и немоћних особа, жена и дјеце. Припадници интервентног вода из Сијековца, међу којима је био Ковачевић Земир, убиле су девет цивила. Жртве су прије убијања биле присиљене да легну на земљу лицем окренутим према земљи, а након тога су убијене. Убијени су Зечевић Јово, Зечевић Милан, Зечевић Васо, Зечевић Петар, Радановић Мирко, Милошевић Лука, Милошевић Драган, Милошевић Жељко и Трифуновић Сreto.⁸

⁴ Подаци се односе на 1991. годину.

⁵ <http://www.statistika.ba/>

⁶ Извјештај о почињеном кривичном дјелу ЦЈБ Добој, број: 09-02/1-230-247/14 од 31.03.2014. године.

⁷ Исто.

⁸ Исто.

Зечевић Јово

Зечевић Васо

Милошевић Драган

Милошевић Лука

Милошевић Жељко

Радановић Мирко

Зечевић Милан

Зечевић Петар

У пресуди Суда БиХ против Ковачевић Земира у самом опису догађаја наведено је да је „Земир Ковачевић, заједно са другим њему познатим припадницима хрватских војних формација од којих је једна идентификована као ХОС, 26. марта 1992. године у Сијековцу, улица „тракторска“, учествовао у оружаном нападу на српско становништво насеља Сијековац. Догађај се одиграо тако да су ове војне формације дошле у насеље Сијековац те наредили цивилима Радановић Марици, Васић Недељки, Милошевић Младенки, Зечевић Миљи, свједоку „У“, Зечевић Љубици, Зечевић Јелици, Радановић Виду, Зечевић Јовану, Зечевић Милану, Зечевић Васи, Зечевић Петру, Милошевић Луки, Милошевић Жељку као и дјеци: Опачић Маринку, Милошевић Драгану, Милошевић Саши и свједоку „М“, да изађу из кућа, а потом да легну на земљу у блато лицем према земљи, поједине ударајући ногама и кундацима пушака по разним дијеловима тијела, пријетећи им да ће их побити, женама да ће их и силовати, вријеђајући их и псујући им, на који начин су претрпјели снажне тјелесне и душевне патње, а затим, пуцањем из ватреног оружја, неидентификовани припадници оружаних група које су учествовале у нападу, лишили живота Зечевић Милана, Зечевић Васу, Милошевић Луку, Милошевић Жељка и Милошевић млдб. Драгана, а Ковачевић Земир, сам из ватреног оружја пуцао у леђа Зечевић Петра којег је мајка Миља водила за руку те га тако лишио живота, а након тога лишио живота и Зечевић Јована, којег је водила супруга Миља испод руке, с обзиром да се исти због болести тешко кретао, тако што га је прво ударио ногом у стражњицу, усљед чега је овај пао на тло, а потом му испалио један хитац из непосредне близине из ватреног оружја у предјелу главе, док је у истом дворишту од стране неидентификованих припадника ових оружаних група живота лишен и Радановић Мирко, а недуго затим и Тривић Срето, чије мртво тијело је поред степеница његове куће сутрадан видио комшија, док су истог дана приликом напада, попаљене куће и помоћни објекти власништво породица Радановић, Милошевић, Зечевић, Бачић, Седлић при чему је настала штета у већим размјерама, те је слободе лишено око тридесет цивила већином жена и дјеце, који су затворени, након што су спроведени у кућу Нике Томаса, а потом у Дом културе у Сијековцу, при чему су их застрашивали пријетећи да ће их побити, те су ови цивили у наведеним објектима били затворени пар дана, а за ово вријеме су физички и психички злостављани у чему је учествовао и Ковачевић Земир, на начин да је у кући Нике Томаса уперио пиштољ у предјелу бубрега свједоку „М“, а потом у Дому културе пратио га до WC-а, а свједоку Трифуновић Здравку приликом изласка из куће и одвођења до куће Нике Томаса, држао цијев пушке на потиљку, на који начин им је свима нанесена психичка бол и патње, док је друга група цивила жена и дјеце, спроведена и затворена у кућу породице Дугалић, па након што су цивили из тих објеката пуштени, преживјели становници су на различите начине напустили Сијековац.“⁹

О овим догађајима свједоци напада на Сијековац су дали изјаве МУП-у РС. Тако је Радановић Марица, између осталог, изјавила сљедеће:

„Ишли смо из подрума са рукама склопљеним изнад главе. Љубицу Зечевић, која је непокретна, не знам ко је изнио. Неко је наредио да легнемо у блато у двориште, а мој муж Вид, пошто је шлогиран, није могао одмах лећи те га је један ударио кундаком пушке у главу и плећку, од чега је Вида облила крв и пао је на земљу. Мирко (син) је стајао, а тројица су га кундацима ударили испод ребара и по свим дијеловима тијела... Онда је јаучући тражио од њих да му не убију маму и тату, након чега су га извели на улицу гдје су га оборили ударцима.

---

⁹ Пресуда Суда БиХ С1 1 К 009588 12 Кри од 21.05.2014. године.

Видјела сам да лежи и да са њега силази један у маскирној униформи који је вратио нож у чизму и видјела сам локву крви око Мирка.. Одмах послѣје тога један од њих је испалио рафал у Миркову главу...

Кад сам устала видјела сам да Милан Зечевић покрај дрва у дворишту потрбушке лежи, затим Васу који је такође лежао потрбушке поред пумпе, а Јову на изласку из подрума. Драган Милошевић и Лука су лежали поред капије. Могу навести док сам лежала у дворишту да је крај мене лежао Петар Зечевић којем је глава била поред моје и видјела сам да га ударају чизмама по глави тијелу. Чула сам да је Петар мајци рекао: „Убише ме“, а да му је мајка рекла: „Лези Петре“. Приликом изласка из дворишта на улицу видјела сам да је Милка помиловала Васу и да је рекла: „Мој Васо, уби те најбољи колега“... Са улице одвели су нас кући Нике Томаса, а одатле смо касније пребачени у кризни штаб у дом у Сијековцу... Све српске куће у Сијековцу опљачкане су и попаљене.“¹⁰

Зечевић Миља у својој изјави наводи:

„Одмах по нападу у подрум су ушла три до четири униформисана човјека која су извршила преметачину у подруму те су нам наредили да трком изађемо из подрума са рукама подигнутим у вис. Приликом изласка видјела сам да ударају мог унука Горана док је стајао са рукама подигнутим у вис. Ударали су га кундацима пушака и чизмама по свим дијеловима тијела. Водила сам свог мужа Јову, тад нам је пришао Земир Ковачевић и Јову шутнуо чизмом усљед чега је он пао. Земир му је наредио да одмах устане и Јово му је рекао да не може устати јер је болестан, након чега је Земир потегао пиштољ и испалио метак у главу Јове. Продужила сам даље покрај свог сина Васе који је лежао у дворишту. Помиловала сам га по коси мислећи да је жив, али сам касније сазнала да је и он тад био мртав.“¹¹

Миља Зечевић, којој су пред очима убили супруга Јована и синове Васу, Милана и Петра, и данас живи у кући из које су одведени у смрт

¹⁰ Изјава Радановић Марице, ЦЈБ Добој, број: 02-298-051/93 од 04.03.1993. године

¹¹ Изјава Зечевић Миље, ЦЈБ Добој, број: 298-011/93 од 03.03.1993. године.

Након стравичног злочина Сијековац су посјетили тадашњи чланови Предсједништва БиХ Биљана Плавшић, Фикрет Абдић и Фрањо Борас, а телевизијски снимци приказани су на Телевизији Сарајево и „Јутелу“.

И наредних дана, за вријеме окупације Сијековца од стране хрватских војних и паравојних јединица настављено је са убијањем српских цивила, злостављањем и одвођењима у логоре, а српска имовина је систематски и плански пљачкана и уништavana. Након што је првог дана напада убијено девет лица, до ослобађања Сијековца од стране Војске Републике Српске у октобру 1992. године убијено је још најмање 11 мјештана Сијековца. Такође, уништена је и Црква Свете Огњене Марије у овом селу.

Село Сијековац и српска православна Црква Свете Огњене Марије након хрватског похода последњих дана марта 1992. године

У пресуди против Земира Ковачевића су такође дјеломично описани и злочини који су чињени након самог напада. Тако се наводи да је осуђени Ковачевић „тачно неутврђеног дана крајем априла мјесеца 1992. године у Сијековцу, као припадник интервентног вода 101. бригаде ХВО-а, скупа са још три, њему позната, припадника интервентног вода 101. бригаде ХВО-а, учествовао у претресима и пљачки више српских кућа на подручју МЗ Сијековац међу којима је и кућа Барњак Теодора од кога су одузели накит (златна наруквица, ланчић и наушнице) и путничко моторно возило марке `Renault 18` његовог сина, те тачно неутврђеног дана крајем априла 1992. године заједно са неидентификованим припадницима ове јединице претресли кућу Пиваш Косте и Аривуковић Петра у Доњим Мочилима, те од Аривуковић Петра одузели

одјећу, обућу, посуђе и вриједније ствари, на који начин су опљачкали имовину Аривуковић Петра и Барњак Теодора и присвојили знатну материјалну корист.“¹²

ЖРТВЕ

Према подацима Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица током напада на српско насеље Сијековац 26. марта 1992. године убијено је девет лица.

Табела Смртно страдали српски цивили у Сијековцу 26. марта 1992. године

РБ	ID ¹³	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	61919	Зечевић	Јово	Васо	1958.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
2.	824	Зечевић	Васо	Јово	1920.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
3.	594	Зечевић	Јово	Милан	1950.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
4.	61920	Зечевић	Јово	Петар	1953.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
5.	639	Милошевић	Лука	Драган	1974.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
6.	16258	Милошевић	Лука	Жељко	1968.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће и од тада се води као нестало
7.	634	Милошевић	Илија	Лука	1943.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће
8.	35603	Радановић	Вид	Мирко	1965.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања испред куће и од тада се води као нестало
9.	24566	Тривић	Михајло	Срето	1927.	26.03.1992.	Убијен након заробљавања у селу

¹² Пресуда Суда БиХ С1 1 К 009588 12 Кри од 21.05.2014. године.

¹³ ID представља број под којим се жртва налази у електронској бази Републичког центра за истраживање рата, ратних злочина и тражење несталих лица.

Према подацима Центра, након напада 26. марта 1992. године, односно до ослобађања од стране Војске Републике Српске, смртно је страдало још десет лица српске националности из Сијековца.

Табела Убијени српски цивили након напада на Сијековац 26. марта 1992. године

РБ	ID ¹⁴	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
1.	38413	Бачић	Михајло	Мирослав		октобар 1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је почетком јула 1992. одведен у логор „Тулек“ у Босанском Броду гдје је убијен у завршним операцијама за ослобођење Босанског Брода непознатог датума у октобру 1992. приликом повлачења припадника ХВ и ХВО
2.	4550	Бачић	Петар	Недељко	1955.	27.04.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 27.04.1992. одведен из куће у непознатом правцу и од тада се води као нестао
3.	4220	Бачић		Недо		1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је у мају 1992. заробљен и одведен у логор у ОШ у Сијековцу гдје је злостављан те је

¹⁴ Исто.

РБ	ID ¹⁴	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							након отпуштања из логора умро од посљедица злостављања непознатог датума 1992.
4.	15302	Бачић	Чедо	Ристо	1933.	12.07.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 12.07.1992. одведен у непознатом правцу и од тада се води као нестао
5.	1000	Кушљић	Чедомир	Димитрије	1940.	20.08.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 20.08.1992. одведен у непознатом правцу и од тада се води као нестао
6.	994	Кушљић	Недељко	Ристо	1936.	15.05.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 15.05.1992. убијен, а тијело је однесено
7.	3993	Кушљић	Живко	Саво	1946.	14.04.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 14.04.1992. убијен
8.	38311	Миличић	Јосип	Недељко	1954.	04.08.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 04.08.1992. убијен
9.	645	Миличић	Недељко	Слободанка	1961.	август 1992.	Након напада на Сијековац била у кућном притвору у селу те је ангажована принудно на радну обавезу све до августа 1992. када је одведена из села

РБ	ID ¹⁴	Презиме	Име оца	Име	Година рођења	Датум страдања	Напомена
							силована и убијена
10.	16461	Седлић	Душан	Новак	1931.	09.04.1992.	Након напада на Сијековац био у кућном притвору у селу те је 09.04.1992. убијен

НЕПРИЈАТЕЉСКЕ ВОЈНЕ ФОРМАЦИЈЕ КОЈЕ СУ УЧЕСТВОВАЛЕ У НАПАДУ

Напад на српско становништво у Сијековцу 26. марта 1992. године извршили су заједно хрватско-муслимански припадници оружаних паравојних формација организовани у „интервентне водове“. Сам настанак паравојних формација везан је за формирање нелегалног Кризног штаба 4. марта 1992. године који је смијенио до тада легални орган власти у виду Савјета Мјесне заједнице Сијековац. Кризни штаб, по свједочењу преживјелих жртава покоља у Сијековцу, чинили су пријератни криминалци са територије Босанског и Славонског Брода. Интервентни вод је касније подређен 1. босанскобродској бригади која је промијенила назив у 101. босанскобродску бригаду ХВО-а. Оформљена је као 1. босанскобродска бригада 3. марта 1992. године, да би 11. маја исте године била преименована у 101. босанскобродску бригаду ХВО-а. Кроз 101. босанскобродску бригаду прошло је укупно око 4.955 војника.

Бригада се састојала од пет пјешадијских батаљона, оклопног батаљона, једног топовског батаљона те свих других пратећих батаљона који су били у саставу бригаде.

Поред ових, злочин у Сијековцу починиле су и друге паравојне формације са подручја Славонског Брода као и регуларне војне снаге државе Хрватске која је овим чином извршила директну агресију на Босну и Херцеговину.

ПРАВОСУДНИ ПРОЦЕСИ

За злочин у Сијековцу до сада је процесуирано само једно лице и то Земир Ковачевић пред Судом БиХ који је правоснажно осуђен да је починио кривично дјело Ратни злочин против цивилног становништва и изречена му је казна затвора у трајању од десет година за учешће у нападу, директно убиство два лица и злостављање заробљених цивила, а након напада и за незаконито претресање и пљачкање више српских кућа на подручју Сијековца.